

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни
Обов'язкова / вибіркова дисципліна	Обов'язкова для ЗВО спеціальності 035 «Філологія»
Семестр	осінній
Кількість кредитів	4
Загальна кількість годин	120
Кількість змістових модулів	2
Лекцій, годин	28
Практичні / семінарські, годин	14
Лабораторні, годин	-
Самостійна робота, годин	78
Тижневих годин для денної форми навчання	
аудиторних	3
самостійної роботи студента	5,7
Вид контролю	екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – поглиблення і узагальнення теоретико-методологічних засад мовознавства, історії лінгвістичної думки; підвищення професійного рівня лінгвістичної підготовки.

Завдання: дисципліни полягає в теоретичній і практичній підготовці здобувачів ВО у сфері загального мовознавства; формуванні вмінь та навичок: визначати найважливіші історичні періоди, школи, напрями лінгвістичної науки; розуміти загальні особливості мови як засобу спілкування, зв'язок між мовою, мисленням та суспільством; ідентифікації дефініції основних лінгвістичних термінів, основних гіпотез походження мови та закономірностей розвитку мов; застосування принципів та рекомендацій щодо граматичної, лексичної, фразеологічної системи мови, синтаксису; аналізу мовних явищ; характеризувати основні етапи і періоди історії мовознавства; дослідження й аналіз основних наукових досягнень; семантичних та прагматичних аспектів розмовної мови.

Предмет: мова як система

Зміст дисципліни розкривається в темах:

Тема 1. Мовознавство як наука

Тема 2. Мова і суспільство

Тема 3. Мова та історія (розвиток мови)

Тема 4. Знакова теорія мови

Тема 5. Мова, мислення і свідомість

Тема 6. Системно-структурна організація мови.

- Тема 7. Фонологічна система мови. Граматична система мови.
Тема 8. Лексико-семантична система мови. Проміжні рівні мови.
Тема 9. Розвиток лінгвістики від давніх часів до XVIII ст.
Тема 10. Історія мовознавства XVIII-друга половина XIX ст
Тема 11. Мовознавство кінця XIX – початку XX ст.
Тема 12. Сучасне мовознавство

Опанування дисципліни дозволяє забезпечити:

1) формування:

інтегральної компетентності:

здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

загальних програмних компетентностей:

здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;

здатність бути критичним і самокритичним;

здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел;

уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;

здатність працювати в команді та автономно;

здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;

здатність до адаптації та дії в новій ситуації;

здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);

здатність проведення досліджень на належному рівні;

здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

здатність генерувати нові ідеї (креативність).

фахових компетентностей:

здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах;

здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки;

здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів;

здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань;

здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень;

усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату;

здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

2) досягнення **програмних результатів навчання:**

упевнено володіти державною мовою для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування;

презентувати результати досліджень державною мовою;

оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування;

знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня;

застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації;

аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці; характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації;

збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів (залежно від обраної спеціалізації);

здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних;

дотримуватися правил академічної доброчесності;

доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцям, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються;

ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати;

володіти системою сучасних лінгвокультурологічних знань, переважно про специфіку мовних картин світу і відповідних особливостей мовної поведінки носіїв іноземних мов, що вивчаються;

використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

3) набуття **результатів навчання** (згідно Дублінських дескрипторів):

– **знання:**

основних проблем і напрямів сучасного мовознавства;

сутності системноструктурного підходу до мови;

особливостей семіотичного аспекту мовознавства;

особливостей співвідношення мови і мислення, свідомості;

сутності дихотомії «мова» і «мислення»;

критеріїв розрізнення фонетики і фонології, специфіку їх проблематики;

основних рис історичного мовознавства;
 залежність стану мови від стану суспільства;
 характеризувати основні етапи і періоди історії мовознавства
уміння/навички:

розрізняти одиниці різних мовних рівнів у різних контекстних умовах;
 давати правильні визначення лінгвістичних термінів, передбачених програмою;

класифікувати мовні одиниці, застосовуючи різні методи лінгвістики;
 розпізнавати різні типи мовних знаків;

характеризувати лексичні одиниці різних мов з боку семасіології та ономасіології;

аналізувати основні наукові досягнення сучасної лінгвістики, застосовувати їх під час дослідження мовних питань;

систематизовувати основні лінгвістичні знання.

– **комунікація:**

ефективно встановлювати і підтримувати комунікацію в навчальних ситуаціях, типових для майбутньої професійної діяльності, використовуючи відповідні мовленнєві вміння та навички;

здатність застосовувати мовленнєві засоби для вираження власної думки;
 адекватно формулювати власну думку у межах програмного матеріалу;

здатність оцінювати та передбачати ситуацію мовлення з метою успішного ведення комунікації;

володіння вербальними і невербальними засобами комунікації, уміння контролювати емоції у процесі ділової комунікації;

– **відповідальність і автономія:**

відповідальність за самостійне ведення комунікації;

здатність самостійно аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці;

здатність самостійно здійснювати підвищення рівня знань в галузі комунікацій і ділового мовлення;

здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.;

3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	усього	Кількість годин			
		денна форма			
		у тому числі			
		л	п	лаб	срс
1	2	3	4	5	
Модуль 1					
Змістовий модуль 1: Теоретико-методологічні засади мовознавства					
Тема 1. Мовознавства як наука	6	2			4
Тема 2. Мова і суспільство	10	2	1		7
Тема 3. Мова та історія (розвиток мови)	10	2	1		7

Тема 4. Знакова теорія мови	11	2	2		7
Тема 5. Мова, мислення і свідомість	11	2	2		7
Тема 6. Системно-структурна організація мови	12	2	2		8
Тема 7. Фонологічна система мови. Граматична система мови.	2	2			2
Тема 8. Лексико-семантична система мови. Проміжні рівні мови.	2	2			2
Разом за змістовим модулем 1	64	16	8		40
Змістовий модуль 2: Історія лінгвістичної думки					
Тема 9. Розвиток лінгвістики від давніх часів до XVIII ст.	16	4	1		11
Тема 10. Історія мовознавства XVIII-друга половина XIX ст	13	2	1		10
Тема 11. Мовознавство кінця XIX – початку XX ст.	15	4	2		9
Тема 12. Сучасне мовознавство	12	2	2		8
Разом за змістовим модулем 2	56	12	6		38
Усього годин	120	28	14		78

4. Теми семінарських/практичних/лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Модуль 1	
1	Практичне заняття Мова і суспільство. Мова та історія (розвиток мови)	2
2	Практичне заняття Знакова теорія мови	2
3	Практичне заняття Мова, мислення і свідомість	2
4	Практичне заняття Системно-структурна організація мови	2
5	Практичне заняття Розвиток лінгвістики від давніх часів до другої половини XIX ст.	2
6	Практичне заняття Мовознавство кінця XIX – початку XX ст	2
7	Практичне заняття Сучасне мовознавство	2
Всього		14

5. Розподіл балів, які отримують студенти

Вид контролю: екзамен

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ, рівень сформованості компетентностей студента оцінюються впродовж семестру (50 балів) та при проведенні підсумкового контролю – екзамену (50 балів).

**Оцінювання студентів протягом семестру
(очна форма навчання)**

№ теми практичного заняття	Аудиторна робота					Позааудиторна робота	Сума балів
	Тестові завдання	Виконання практичних завдань теми	Обговорення теоретичних питань теми	Індивідуальне завдання	ПМК	Завдання для самостійного виконання	
Змістовий модуль 1							
Тема 1	1	1	2	1		2	7
Тема 2		1	1				2
Тема 3		1,5	1,5			0,5	3,5
Тема 4		0,5	1	1			2,5
Разом змістовий модуль 1	1	4	5,5	2	10	2,5	25
Змістовий модуль 2							
Тема 5	1	2	2,5	1		0,5	7
Тема 6		1	1	1			3
Тема 7		1	1,5	2		0,5	5
Разом змістовий модуль 2	1	4	5	4	10	1	25
Разом модуль I							50

**Оцінювання студентів протягом семестру
(зочна форма навчання)**

Поточне тестування та самостійна робота			Підсумковий тест (екзамен)	Сума в балах
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Індивідуальне завдання	50	100
15	15	20		

Загальне оцінювання результатів вивчення дисципліни

Для виставлення підсумкової оцінки визначається сума балів, отриманих за результатами екзамену та за результатами складання змістових модулів. Оцінювання здійснюється за допомогою шкали оцінювання загальних результатів вивчення дисципліни (модулю).

Оцінка		
100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	3, «задовільно»
60-69	E	
59-35	FX	2, «незадовільно»
0-34	F	

